

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000376

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-02-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Алексеєнко Артем Ігорович

2. Artem I. Alieksieienko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0007-2860-3267

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Політологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Політологія

Дата захисту: 14-04-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12030

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11.15.23, 11.15.31, 11.15.89

Тема дисертації:

1. Форма правління як чинник формування політико-інституційного дизайну: досвід трансформаційних демократій.
2. The form of government as a factor in the modernization of political and institutional relations in the conditions of democratic transformations.

Реферат:

1. Дисертацію присвячено встановленню значення форми правління як чинника модернізації політико-інституційних відносин в умовах демократичної трансформації. Виявлено модернізаційний потенціал форми правління в контексті функціонування демократичних політичних інститутів. Розкрито ознаки інституційної спроможності гілок влади в рамках функціонування парламентської форми правління. Політико-інституційна конфігурація сучасних форм правління привертають увагу наукової спільноти як міждисциплінарна проблема нормативного забезпечення активізації та підтримки демократичного політичного розвитку на макрорівні. В умовах сучасної України конфігурація форми правління виступає одним з ключових напрямків зусиль щодо євроінтеграції, а також забезпечення консолідації суспільства в

умовах війни. Непорушність конституційних правил взаємодії між політичними інституціями створила умови для тривалого опору діям країни-агресора. Водночас період повоєнного відновлення буде вимагати поновлення правил політичної конкуренції, гнучкого (ліберального) ставлення до політичної опозиції та в цілому проявів політичного плюралізму. Також формування національної моделі форми правління парламентського республіканського типу (яка буде відповідати зразкам більшості країн ЄС) вимагає оцінки функціональності та спроможності українських політичних інститутів в контексті глобальної політичної гри. Таким чином, актуальність теми дисертації зумовлена пріоритетами розвитку міждисциплінарного наукового дискурсу щодо форм правління, а також практичними тенденціями видозміни та пошуку нових конфігурацій в умовах демократичних трансформацій. Метою роботи є встановлення значення форми правління як чинника модернізації політико-інституційних відносин в умовах демократичної трансформації. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше у вітчизняній політичній науці було встановлено зміст та значення форми правління як чинника модернізаційних перетворень політико-інституційних відносин в рамках процесів демократизації. Авторська рецепція методології неінституціоналізму дозволила розкрити нормативні та інноваційні основи політико-інституційних взаємодій в умовах реформування форм правління. Вперше було виявлено модернізаційний потенціал форми правління в контексті функціонування демократизації політичних інститутів, який полягає в нормуванні статусу-кво демократичної політичної участі, балансу представлення влади та опозиції забезпечення прав міноритарних спільнот тощо; розкрито ознаки інституційної спроможності гілок влади в рамках функціонування парламентської форми правління, до яких належить політична ініціативність, яка полягає в просуванні певних законодавчих змін та законодавчої підтримки політико-інституційних взаємодій, фокусування уваги на стратегічному курсі, яке полягає у збереженні макрополітичної сталості держави на основі позицій представницької, виконавчої та судової влади, співвимірності політичної активності та адекватності реакції на політичні події в умовах політичних криз. На основі емпіричних матеріалів продемонстровано, що зусилля для перспективної трансформації форми державного правління в Україні в напрямку парламентської республіки мають конкретні пункти відповідності та вектори зосередження зусиль з досягнення іншого статусу в міжнародних оцінках. Вони вимагають консолідованості з боку всіх гілок публічної влади і суспільства. У повоєнний період має спостерігатися інший рівень політичної співпраці в рамках досягнення високого рівня конституційного законодавства та практик політичного правозастосування. Підкреслено, що конструювання модернізованої парламентської республіки в Україні зустрічає обопільний опір еліт та політичної громадськості. В умовах війни будь-які реформаційні кроки сприймається як недоречні. Однак концептуальна розробка й обговорення в рамках підготовки придатного варіанту національної моделі парламентської республіки є і може бути вагомим політичним завданням для експертних та академічних структур України.

2. The dissertation is devoted to establishing the significance of the form of government as a factor in the modernization of political-institutional relations in the conditions of democratic transformation. The modernization potential of the form of government in the context of the functioning of democratic political institutions is revealed. The signs of the institutional capacity of the branches of government within the functioning of the parliamentary form of government are revealed. The political and institutional configuration of modern forms of government attract the attention of the scientific community as an interdisciplinary problem of regulatory support for activation and support of democratic political development at the macro level. In the conditions of modern Ukraine, the configuration of the form of government is one of the key directions of efforts towards European integration, as well as ensuring the consolidation of society in the conditions of war. Inviolability of the constitutional rules of interaction between political institutions created conditions for long-term resistance to the actions of the aggressor country. At the same time, the period of post-war recovery will require the renewal of the rules of political competition, a flexible (liberal) attitude towards the political opposition and, in general, manifestations of political pluralism. Also, the formation of a national model of a parliamentary republican type of government (which will correspond to the models of most EU countries) requires an assessment of the functionality and capacity of Ukrainian political institutions in the context of the global political game. Thus, the relevance of the dissertation topic is determined by the priorities of the development of interdisciplinary

scientific discourse regarding the forms of government, as well as the practical trends of modification and the search for new configurations in the conditions of democratic transformations. The purpose of the work is to establish the significance of the form of government as a factor in the modernization of political-institutional relations in the conditions of democratic transformation. The scientific novelty of the research lies in the fact that for the first time in domestic political science, the content and significance of the form of government as a factor in the modernization of political-institutional relations within the framework of democratization processes was established. The author's reception of the methodology of neo-institutionalism made it possible to reveal the normative and innovative foundations of political-institutional interactions in the conditions of reforming forms of government. For the first time, the modernization potential of the form of government was revealed in the context of the functioning of the democratization of political institutions, which consists in normalizing the status quo of democratic political participation, the balance of the representation of power and the opposition, ensuring the rights of minority communities, etc.; the signs of the institutional capacity of the branches of government within the framework of the functioning of the parliamentary form of government are revealed, which include political initiative, which consists in promoting certain legislative changes and legislative support for political-institutional interactions, focusing attention on the strategic course, which consists in preserving the macropolitical stability of the state based on the positions of representative, executive, and judicial authorities, the commensuration of political activity, and the adequacy of the response to political events in the context of political crises. On the basis of empirical materials, it is demonstrated that the efforts for the prospective transformation of the form of government in Ukraine towards a parliamentary republic have specific points of correspondence and vectors of concentration of efforts to achieve a different status in international assessments. They require consolidation on the part of all branches of public power and society. In the post-war period, a different level of political cooperation should be observed within the framework of achieving a high level of constitutional legislation and political law enforcement practices. It is emphasized that the construction of a modernized parliamentary republic in Ukraine meets mutual resistance of the elites and the political public. In the conditions of war, any reformation steps are perceived as inappropriate. However, conceptual development and discussion within the framework of preparation of a suitable version of the national model of the parliamentary republic is and can be an important political task for expert and academic structures of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Алексеенко А.І. Політичні аспекти розвитку форми правління у міждисциплінарному науковому дискурсі. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2024. Вип. 52. С. 311-316. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.52.39> URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/52_2024/41.pdf
- Алексеенко А. І. Сучасні форми правління в перспективі інституційних інновацій: політичний аспект. Політикус. 2024. Вип. 1, № 3. С. 27-32. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-1.4> URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/19906/1/6.pdf>
- Алексеенко А. І. Форма державного правління як чинник політичної консолідації трансформаційного суспільства. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2024. № 50. С. 163-166. DOI: <https://doi.org/10.32782/apfs.v050.2024.27> URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/50_2024/29.pdf

- Алексеенко А. І. Форма правління демократичної держави на тлі кризового політико-інституційної дизайну. Філософія та політологія в контексті сучасної культури. 2024. Т. 16, № 1. С. 74-81. DOI: <https://doi.org/10.15421/352421> URL: <https://fip.dp.ua/index.php/FIP/article/view/1208>
- Алексеенко А. І. Модернізація форм правління в умовах політичних трансформацій: політико-інституційні та політико-ситуативні чинники. Філософія та політологія в контексті сучасної культури. 2025. Т. 18, № 1. С. 205-211. DOI: <https://doi.org/10.15421/342524> URL: <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/1268>
- Алексеенко А.І. Генеза та перспективи застосування компаративістичного методу у дослідженнях форм правління. The 5Th International scientific and practical conference “Innovative development of science, technology and education” (February 15-17, 2024). Vancouver, Canada: Perfect Publishing, 2024. P. 450-456. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/02/INNOVATIVE-DEVELOPMENT-OF-SCIENCE-TECH-NOLOGY-AND-EDUCATION-15-17.02.2024.pdf>
- Алексеенко А. І. Форма правління в міждисциплінарному дискурсі. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Громадсько-політична діяльність та соціально-гуманітарні науки в умовах російської агресії» (30 квітня 2025 року, Київ, Україна). Ніжин: вид-во НДУ імені М. Гоголя, 2025. С. 134-137. URL: https://socpolkai.com.ua/wp-content/uploads/2025/09/zbirnyk_metrialiv_konferencziyi_kai_2025_30_04-1.pdf
- Алексеенко А. І. Форма правління як чинник сучасних політико-інституційних трансформацій. XXV Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Політ. Сучасні проблеми науки» (1-4 квітня 2025 року, м. Київ). Київ, 2025. С. 437-438. <https://nau.edu.ua/ua/menu/science/naukovi-zahody/konferenczii-ta-seminary/mizhnarodna-naukovo-praktychna-konferencziya-molo-dyh-uchenyh-i-studentiv-polit.html>
- Алексеенко А. І. Форма правління як чинник сучасних політико-інституційних трансформацій. XXV Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Політ. Сучасні проблеми науки» (1-4 квітня 2025 року, м. Київ). Київ, 2025. С. 437-438. <https://nau.edu.ua/ua/menu/science/naukovi-zahody/konferenczii-ta-seminary/mizhnarodna-naukovo-praktychna-konferencziya-molo-dyh-uchenyh-i-studentiv-polit.html>

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лясота Аліна Євгенівна

2. Alina Y. Liasota

Кваліфікація: к.політ.н., доц., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0130-8421

Додаткова інформація: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/U-8938-2017>; <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=or6ZMrsAAAAJ>; <https://orcid.org/0000-0003-0130-8421>

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Третяк Олексій Анатолійович

2. Oleksii A. Tretiak

Кваліфікація: д.політ.н., професор, 23.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2536-0611

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203187218>;

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/GXM-5718-2022>;

<https://scholar.google.com/citations?user=6BjNitgAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Державне некомерційне підприємство "Державний університет "Київський авіаційний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каращук Микола Григорович

2. Mykola H. Karashchuk

Кваліфікація: к. політ. н., доц., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5987-9086

Додаткова інформація: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/HTP-4778-2023>;

<https://scholar.google.com/citations?user=cCxpvmgAAAAJ&hl=ru&oi=sra>

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петров Павло Григорович

2. Pavlo H. Petrov

Кваліфікація: к. політ. н., доцент, 23.00.02, 291

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9124-1763

Додаткова інформація: ;<https://publons.com/researcher/1977171/pavlo-petrov/>; <https://scholar.google.com.ua/citations?user=ObGCYicAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іщенко Ігор Васильович

2. Igor V. Ishenko

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5799-7364

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211300395>;
<https://www.webofscience.com/wos/author/record/1631142>;
https://scholar.google.com/citations?user=F_g9ATgAAAAJ&hl=uk

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кривошеїн Віталій Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кривошеїн Віталій Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ходанен Тетяна Володимирівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна